

Öndunarfærasýkingar

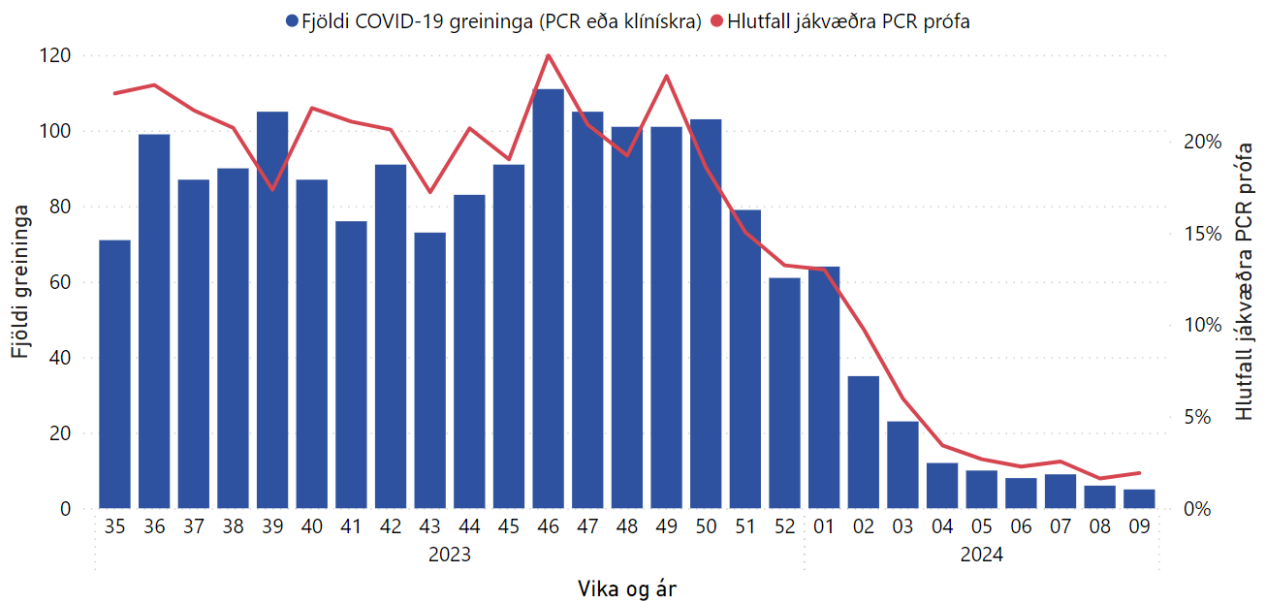
Vika 9

26. febrúar – 3. mars 2024

Embætti landlæknis
Sóttvarnalæknir

COVID-19 (SARS-CoV-2)

Áfram greinast fá tilfelli af COVID-19 í viku hverri. Í níundu viku ársins 2024 greindust fimm einstaklingar með COVID-19 (með PCR-prófi eða klínískri greiningu). Hlutfall jákvæðra PCR-prófa af heildarfjölda prófa var tæp 2% (mynd 1).

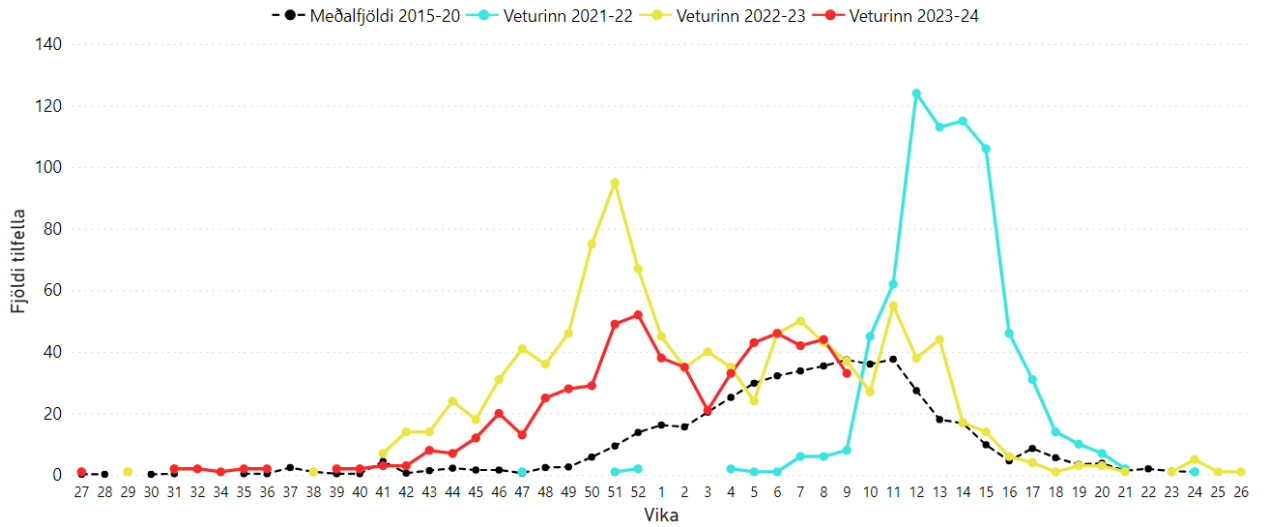

Mynd 1. Vikulegur fjöldi einstaklinga sem greindist með COVID-19, annaðhvort með PCR-prófi eða klínískri greiningu (vinstri ás), og hlutfall jákvæðra COVID-19 PCR-prófa af heildarfjölda prófa (hægri ás) veturinn 2023–2024 (frá viku 35 2023, um mánaðamótin ágúst–september).

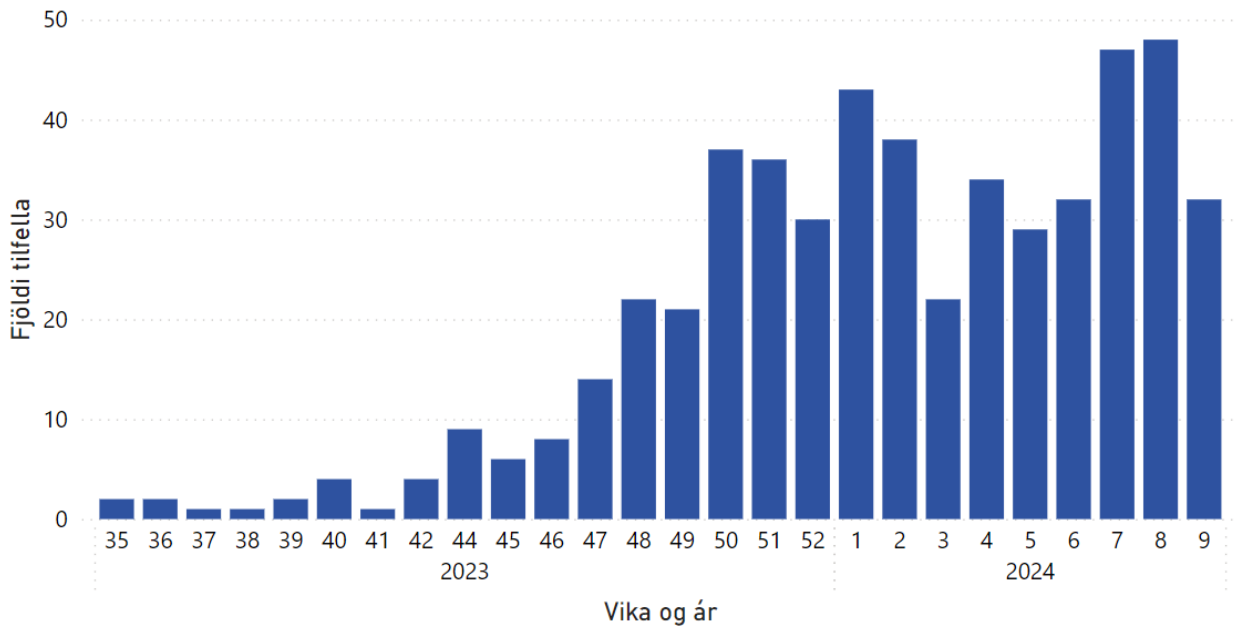
Inflúensa

Inflúensa er enn í dreifingu. Greiningum á **staðfestri inflúensu** (greining með PCR-prófi) fækkaði eftir áramót en fór svo fjölgandi á ný. Vikulegur fjöldi hefur verið svipaður undandanfarnar fjórar vikur en þó greindust heldur færri tilfelli í viku 9, eða 33 einstaklingar (mynd 2). Af þeim voru 16 einstaklingar með inflúensustofn A(H3) og 17 með inflúensustofn A(H1)pdm09 en enginn með inflúensustofn B.

Fjöldi **klínískra greininga** á inflúensu eða „flensu“ (greiningar læknis án rannsóknar með PCR-prófi) hefur sveiflast frá upphafi árs eftir að hafa farið vaxandi frá haustinu 2023. Í níundu viku ársins 2024 greindust 32 einstaklingar með inflúensulík einkenni (mynd 3).

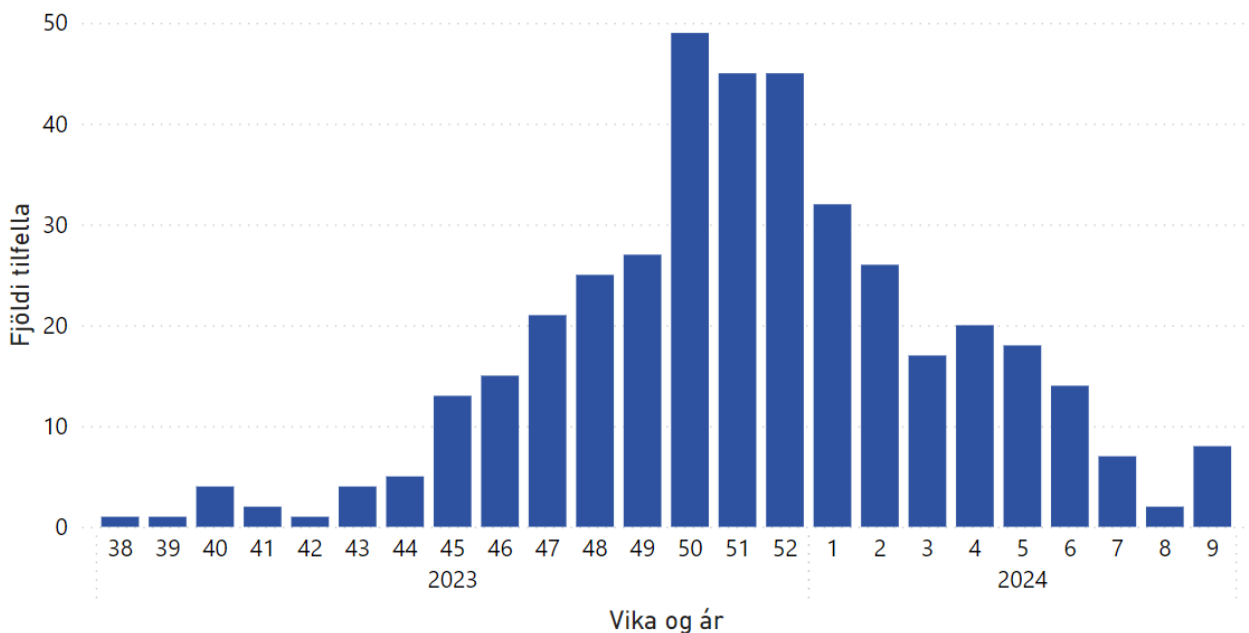
Mynd 2. Fjöldi einstaklinga með staðfesta inflúensu eftir vikum veturinn 2023–2024 og síðastliðin tvö flensutímabil samanborið við meðaltal síðustu fimm flensutímabila þar á undan (2015–2020). Athugið að veturinn 2020–2021 greindist ekkert tilfelli af inflúensu.

Mynd 3. Vikulegur fjöldi klínískra greininga á inflúensulíkum einkennum veturinn 2023–2024.

RSV og aðrar öndunarfærasýkingar

Greiningum á **RS veirusýkingu (RSV)** hefur fækkað frá áramótum en greiningum fjölgaði í viku 9 samanborið við vikur 7 og 8. Í viku 9 greindust átta einstaklingar með RSV (mynd 4), þar af tvö börn undir eins árs aldri. Fjöldi greindra öndunarfæraveira, annarra en SARS-CoV-2, inflúensu og RSV, hefur verið svipaður undanfarnar vikur en í viku 9 greindust flestir með rhinoveirum (kvef) og aðrar tegundir kórónuveira en SARS-CoV-2. Frekari upplýsingar um greiningar á öndunarfæraveirum má finna á [vef sýkla- og veirufræðideildar Landspítala](#) (undir veirugreiningar).

Mynd 4. Vikulegur fjöldi greindra RS veirusýkinga veturinn 2023–2024.

Mislingar og hettusótt

Í viku 5 2024 (byrjun febrúar) **greindist eitt tilfelli af mislingum**, það fyrsta hér á landi síðan árið 2019. Einstaklingurinn var erlendur ferðamaður og ekki var unnt að staðfesta hvort hann var bólusettur. Annað tilfelli hefur ekki greinst þegar þetta er birt.

Í sömu viku **greindist einnig tilfelli af hettusótt**, það fyrsta héraðs síðan árið 2020 og var sá einstaklingur óbólusettur. Í viku 7 **greindust þrjú tilfelli hettusóttar til viðbótar**, þar á meðal tvö bólusett ungmenni. Í viku 8 og 9 greindust svo fimmta og sjötta tilfellið. Tengsl eru á milli allra þessara tilfella.

Mislingar og hettusótt eru bráðar og mjög smitandi veirusýkingar. Þau sem eru óbólusett fyrir þessum sjúkdómum, og hafa ekki fengið þá áður, eru í áhættu fyrir smiti en þeim geta fylgt alvarleg veikindi og fylgikvillar. Einstaklingar sem fá sjúkdómna fá þá hins vegar aðeins einu sinni á ævinni. Sjá frekari upplýsingar um **mislinga** og **hettusótt** á vef embættis landlæknis.

Bólusetning er besta vörnin gegn mislingum og hettusótt. Bóluefnið er MMR bóluefni (gegn mislingum, hettusótt og rauðum hundum), sem veitir langtíma vörn gegn sjúkdóm og er öruggt bóluefni. Bólusettir geta smitast en það er sjaldgæfara og þá eru veikindi oftár væg.

Þeir sem hyggja á ferðalög erlendis á næstunni er ráðlagt að huga að bólusetningarstöðu sinni og barna sinna vegna *mislinga*. Sjá [frétt á vef embættis landlæknis um fjölgun mislingatífella í Evrópu](#).

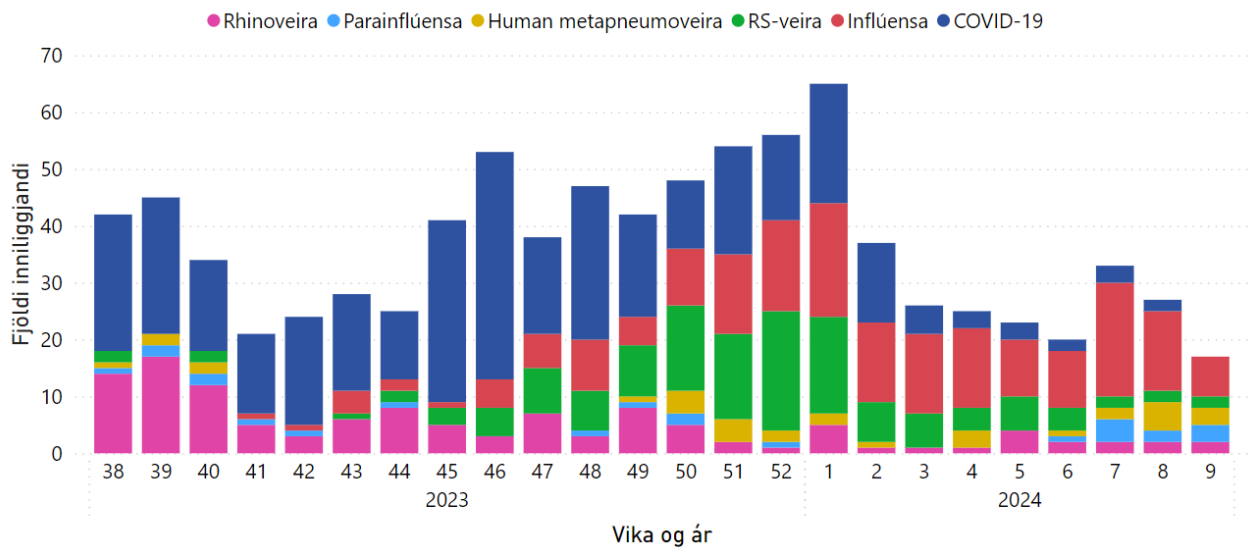
Hægt er að fá frekari upplýsingar varðandi bólusetningar hjá heilsugæslu, á [netspjalli Heilsuveru](#) eða í síma 1700.

Ekki er mælt með MMR bólusetningu fyrir þá sem eru fæddir fyrir 1970 en almennar frábendingar eru:

- Börn yngri en 6 mánaða gömul.
- Barnshafandi einstaklingar.
- Ónæmisbældir einstaklingar – ef vafi þá þarf að ráðfæra sig við sinn lækni.
- Gelatínofnæmi.
- Þau sem eru þegar bólusett með 2 skömmtum af mislingabóluefni og starfa ekki í bráðaheilbrigðisþjónustu.

Innlagnir á sjúkrahús

Fjöldi einstaklinga innliggjandi á Landspítala með öndunarferasýkingu af völdum veira hefur farið fækkandi frá áramótum. Í viku 9 voru 17 einstaklingar innliggjandi með eina af sex algengustu öndunarferaveirusýkingunum. Af þeim voru sjö manns með Inflúensu, þar af fimm einstaklingar 65 ára eða eldri. Tvö lágu inni með RSV, þar af eitt barn undir eins árs aldri. Enginn lá inni með COVID-19 í viku 9 (mynd 5).

Mynd 5. Fjöldi innliggjandi einstaklinga með öndunarferasýkingar veturinn 2023–2024. Gögn frá Landspítala.

Samantekt

Greiningum á COVID-19 og RSV hefur farið stöðugt fækkandi frá áramótum en influensa er enn í nokkuð stöðugri dreifingu. Langflest greind tilfelli af influensu þennan veturinn hafa hingað til verið af influensustofni A. Fjöldi innliggjandi einstaklinga með öndunar færaveirusýkingar á Landspítala hefur lækkað frá áramótum. Enginn lá á Landspítala með COVID-19 í síðustu viku, í fyrsta sinn þennan veturinn. Bæði mislingar og hettusótt hafa borist til landsins nýverið. Í heildina hafa sex hettusóttartilfelli verið greind á þessu ári og eitt tilfelli mislinga. Ekki er útséð enn um frekari útbreiðslu frá þessum tilfellum. Bólusetningarátak er yfirstandandi hjá heilsugæslunni til að draga úr áhrifum beggja atvika, fyrst og fremst á höfuðborgarsvæðinu.

Staðan í Evrópu

Enn er mikið um influensu í Evrópu samanborið við COVID-19 og RSV en tíðnin hefur þó farið lækkandi á nýliðnum vikum. Áfram greinist mest af influensustofni A(H1)pdm09 og lítið um influensustofn B. Fjöldi greininga á COVID-19 er í lágmarki í flestum löndum og RSV greiningar eru heilt yfir á niðurleið. Í vetur hefur borið á **aukningu á greindum öndunarfærasykingum af völdum bakteríunnar *Mycoplasma pneumoniae***.

Greiningar á mislingum **jukust margfalt í Evrópu á árinu 2023** eftir fækkun tilfella á tímum COVID-19 faraldursins. Flest tilfelli voru meðal barna yngri en 5 ára. Stórar hópsýkingar hafa brotist út, m.a. í Bretlandi, Austurríki, Rúmeníu og Frakklandi en í flestum þessum löndum er bólusetningarþátttaka undir 95% markmiðinu. Meirihluti smitaðra var óbólusettur (75%) en hins vegar var bólusetningarstaða margra fullorðinna óþekkt. Í flestum löndum eru börn yngri en 12 mánaða ekki bólusett við mislingum. **Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO)** hefur vakið athygli á aukningu mislinga í heiminum. Sjá einnig frekari upplýsingar um stöðuna í Evrópu **á vef Sóttvarnastofnunar Evrópusambandsins (ECDC)**. Búist er við áframhaldandi dreifingu mislinga í Evrópu árið 2024 en mislingar eru líklegastir til að vera í dreifingu síðla veturs og á vorin.

Sóttvarnir

Full ástæða er til að sinna persónulegum sóttvörnum til að draga úr líkum á að smitast og á að smita aðra.

Við minnum öll á að:

- Fylgja tilmælum um bólusetningar.
- Halda sig til hlés í veikindum.
- Forðast umgengni við ung börn og aðra viðkvæma ef með einkenni.

- Hylja nef og munn við hósta og hnerra.
- Sinna reglulegum handþvotti.
- Notaðu grímu við ákveðnar aðstæður eins og á heilbrigðisstofnunum þ.m.t. biðstofum.
- Lofta út.

